

A gazdasági verseny jogi kérdései – az 1960-70-es években

1976-ban jelent meg György Ernő *A gazdasági verseny jogi kérdése* című munkája. A versenyjog minden területét felölelő kötet részletesen ismerteti a nemzetközi és a hazai versenyjogi szabályozás legfontosabb intézményeit, kitérve az 1960-as és 1970-es években született magyarországi bírói döntésekre is. Az alábbiakban a kartellekkel összefüggésben tett megállapítások köréből válogattunk néhányat.

A kartellszabályozás kapcsán György Ernő kiemelte, „a kartelleket érintő szabályozások és az azokhoz fűződő gyakorlat a fejlett tőkés országok körében eltérő vonásokat tüntet fel a gazdasági strukturális adottságok, a koncentráció mértékének alakulásával kapcsolatosan”. „Elvileg a kartelltilalom érvényesül – a kivételezettől eltekintve – az Egyesült Államok erre vonatkozó szabályozása körében. Számos ország szabályozása a kartellmegállapodások bizonyos fajait tilalmazza. Így az angol szabályozás tilalmazza azokat a versenymegállapodásokat, amelyek a kikötött eladási árak betartását a szállítás megtagadásával vagy egyéb szankciós kikötésekkel érvényesítik, ugyanígy a bojkottra vagy a diszkriminációra irányuló megállapodásokat. A belga szabályozás a gazdasági hatalommal való visszaélést, a svájci 1964. évi kartelltörvény a megállapodások visszaélésszerű megnyilvánulásait, a versenynek közös akcióval való korlátozására irányuló megállapodásokat tilalmazza. Egyes országok szabályozása a kartell érvényességi feltételeként szabja meg annak a megjelölt hatóságnál történő regisztrálását.”

Amint azt a szerző kiemelte, felmerült az a kérdés, „vajon a kölcsönös információ nyújtására létrejövő megállapodások a kartell körébe esőnek tekinthetők-e. Az 1969. évi angol szabályozás szerint a kölcsönös információ nyújtására vonatkozó szerződések, amelyek az árakra, üzleti feltételekre, termelési és forgalmi adatokra vonatkoznak, a kartellel azonos elbírálás alá esnek. Ugyanígy a kartelltilalomba ütköznek minősítette az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága a gyárosoknak azt a megállapodását, amely rendszeres árinformáció-cserére irányul.”

A nem horizontális kartellek vonatkozásában egyebek között ismertetésre kerül, hogy „az országok többségében... , így az osztrák Legfelsőbb Bíróság egy 1967-ben meghozott döntésében az a felfogás érvényesült, hogy a kartelltörvény körébe esik a gyártó és a forgalomba hozó vállalatok között létrejött megállapodás is, ha az a piaci viszonyok, valamint a kartellen kívül álló versenytársak versenyképességének befolyásolására irányul.”

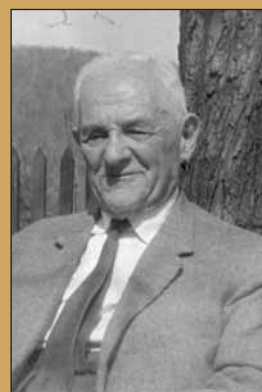
A kartellekkel szembeni formai követelmények vonatkozásában a kötet arról tájékoztat, a kartellmegállapodás „írásba foglalása nem feltétele annak, hogy valamilyen megállapodás a kartellszabályozás körébe ütközönnek tekinthető-e. Így a német bírói gyakorlatban kifejezésre jut az a felfogás, hogy a felek között létrejövő, az akaratmegegyezést kifejezésre juttató barátságos megegyezés, ha az a felek üzleti magatartásában érvényesül, a kartellmegállapodások körébe esőnek tekintendő. Az 1945. évi francia versenytörvény szerint tilalmazott kartellmegállapodások kifejezett vagy hallgatólagos megegyezések alakjában is létrejöhetnek.”

Megjegyzi a szerző, „sok ország kartellszabályozása általában nem tekinti a kartelltörvény hatálya alá tartozónak azokat a megállapodásokat, amelyek a bankok, valamint a biztosítótársaságok kapcsolatában jönnek létre. Miután éppen ezek az intézetek, vállalatok hatalmas, a monopolgazdálkodásban is kiemelkedő súllyal rendelkező pozíciót foglalnak el, joggal vethető fel az a kérdés, vajon ez a kivételezés a gazdasági verseny érvényesülésének elvével összhangban áll-e. Ezeket az aggályokat egyes tőkés országokban számosan kifejtették, s fel is merült több országban a kartelltörvény ily irányú kiterjesztésének gondolata.”

György Ernő kitér a kartelltilalom alól mentesülő megállapodások kérdésére is: „A kartellekkel szemben versenytilalmat érvényesítő országokban a kivételezések köre egyfelől oly megállapodásokat érint, amelyek jellegüknél fogva – negatív vonatkozásban – nem a piac felosztására, valamilyen egységes árszint kialakítására vagy a verseny körének szűkítésére irányulnak. A másik irányban ható megoldás azokat a pozitív jellegű megállapodáso-

György Ernő (1888–1977)

Jogász, szakíró, az állam- és jogtudományok doktora. Jogi tanulmányait a nagyváradi jogakadémián és a kolozsvári tudományegyetemen végezte.

A Tanácsköztársaság idején a Közellátási Népbiztoságnál működött. 1926-tól az Országos Hitelvédő Egylet ügyvezető igazgatója. Szervezője, majd első elnöke volt a Közületi Egyeztető Bizottságnak (később döntőbizottság). 1950-től bíró, 1953-tól 1957-ig jogtanácsos. Szakirodalmi munkásságában a hitel biztosítékainak, 1945 után a külkereskedelmi szerződések, a gazdasági verseny új jogi szabályozásának kérdéseivel foglalkozott. Főbb művei: Adózás. Az egyéni cégek és a részvénytársaságok adói (Bodroghy Józseffel), 1921.; Neue Wege des Insolvenzrechtes, 1930.; A válásjog kialakulása, 1933.; A hitel biztosítékai. Kezesség, zálogjogingó dolgon, biztosítás, engedmény, 1942.; A gazdaságjog szerkezeti változásai, 1948.; Kereskedelmi társasági jog, 1969.; A gazdasági verseny külkereskedelmi vonatkozásai, 1973.; A gazdasági verseny jogi kérdései, 1976.

(Forrás: Magyar Életrajzi Lexikon, www.mek.oszk.hu)

kat vonja a kivételezések körébe, amelyek a termelés racionalizálását, a műszaki fejlesztést, a szélesebb körű piacismeret megszerzését tekintik céljuknak: A gyakorlatban ezek a határvonalak gyakran elmosódnak, és az alapelképzelés szerint kedvezőnek mutató célkitűzésekhez a versenyt hátrányosan érintő kihatások kapcsolódnak. Így a gazdaságilag kedvezőnek mutató műszaki fejlesztésre, racionalizálásra irányuló közösség a kialakult együttműködés során kiterjeszkedhet a kialakult kedvező gazdasági helyzet kihasználását célzó, a privilegizáltsággal biztosított haszonszerzés elérésére.”